

บทที่ ๑

ดัชนีปริจเฉทในระนาบสถานะของเนื้อหา

ระนาบสถานะของเนื้อหาเป็นองค์ประกอบของปริจเฉทการสนทนาส่วนที่ว่าด้วย สมมติฐานเบื้องต้นของผู้พูดเกี่ยวกับความรู้หรือสิ่งที่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังว่า สิ่งที่ผู้พูดจะ กล่าวถึงเป็นความรู้เก่าหรือความรู้ใหม่สำหรับผู้ฟังและผู้ฟังนึกถึงเรื่องดังกล่าวอยู่หรือไม่ในขณะ ที่กำลังสนทนา

9.1 หน้าที่หลักและหน้าที่รองของดัชนีปริจเฉทในระนาบสถานะของเนื้อหา

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า ดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักในระนาบนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ดัชนี ได้แก่ *la' na' na' de' da' pa'* ซึ่งแสดงให้เห็นหน้าที่ย่อยในระนาบนี้ 3 หน้าที่ คือ หน้าที่แสดงสถานะของเนื้อหาแบบคิดอยู่ แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท *la'* หน้าที่แสดงสถานะของเนื้อหาแบบนึกออก แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท *na'* หน้าที่แสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้ แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท *na' de' da' pa'*

9.1.1 ดัชนีปริจเฉททำหน้าที่หลักแสดงสถานะของเนื้อหาคิดอยู่

la' เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงสถานะของเนื้อหาแบบคิดอยู่

หน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระในระนาบโครงสร้างเนื้อหา และแสดงเจตนาบอกให้ผู้ ฟังทราบว่า สาระที่น่าเสนอเกี่ยวข้องกับประเด็นเดิมแต่เปลี่ยนจุดสนใจในระนาบโครงสร้างวัจน กรรม

la' แสดงให้เห็นสมมติฐานในการกล่าวถ้อยของผู้พูดว่า สาระที่ผู้พูดต้องการกล่าวถึงเป็น สาระที่ผู้พูดคิดว่าอยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังอยู่แล้ว เป็นความรู้เก่าซึ่งผู้ฟังมีความรู้ร่วมกันกับผู้ พูดอยู่เดิม (presupposition) และเป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการสนทนาในขณะนั้น *la'* มี หน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระซึ่งผู้พูดกล่าวออกมาเพื่อจุดประสงค์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเล่า ความ การสั่งความ การถามเอาความ โดยมีเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่า สาระดังกล่าวเป็น สาระที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการสนทนาเดิมแต่อาจเปลี่ยนจุดสนใจไปบ้าง

ตัวอย่าง (141) บทสนทนา "ศัพท์เพเทระ" (บรรทัดที่ 113-116)

- C: $\text{oj}^3, \text{oj}^3, \text{pa:n}^4, \text{pa:n}^4$. $\text{ca:}^5 \text{mɛ}^4 \text{la}^2$.
 ปาน ปาน จำ
- E: $\text{ca:}^5 \text{mɛ}^4$.
 จำ
- A: $\text{ca:}^5 \text{ko:n}^2 \text{lew}^4$.
 จำ ก่อน เร็ว
- C: $\text{mɛ:}^3 \text{oj}^5 - \text{mɛ:}^3 \text{oj}^5 \text{i}^1 \text{at}^2 \text{aw}^1 \text{waj}^4 \text{nlɛ}^2, \text{luk}^3$.
 แม่ อ้อย แม่ อ้อย จะอัด เอา ไว้ ลูก
- A: $\text{ca:}^5 \text{lew}^1 \text{lew}^1 \text{khaw}^3 \text{lew}^1$,
 จำ เร็ว เร็ว เข้า เร็ว
- ca:^5 . $\text{ca:}^5 \text{ko:n}^4 \text{lew}^1, \text{ca:}^5$. $\text{ca:}^5 \text{ca:}^3 \text{sr}^2$.
 จำ จำ ก่อน เร็ว จำ จำ จำ
- E: ca:^5 .
 จำ
- C: $\text{ca:}^5 \text{mɛ}^2$. $\text{e:}^3, \text{ca:}^5 \text{ca:}^3$. $\text{soŋ}^3 \text{ti:n}^4$.
 จำ จำ จำ ตัน ติน

ตัวอย่าง (142) บทสนทนา "ศัพท์เพเทระ" (บรรทัดที่ 173-175)

- B: $\text{tha:}^3 \text{wa:n}^3 \text{ke}^1 \text{het}^1, \text{tha:}^3 \text{bo}^1 \text{wa:n}^3 \text{ko}^1 \text{bo}^1 \text{het}^1$.
 วาง ทำ ไม่ วาง ก็ ไม่ ทำ
- A: $\text{le:w}^4 \text{wa:n}^3 \text{bo}^2 \text{la}^2, \text{thi:}^1 \text{nlɛ}^2$,
 วาง ไหม

ในตัวอย่างนี้เป็นการสนทนายระหว่าง B ซึ่งเป็นช่างทำผมกับ A ซึ่งเป็นลูกค้าที่มารอคิวสระผมอยู่ ลูกค้า A ถามช่างสระผม B ว่า นอกจากจะสระผมแล้ว ตนจะทำเล็บด้วยได้หรือไม่ เนื่องจากมีลูกค้าคนอื่นนั่งรอคิวทำผมอีกเป็นจำนวนมาก ช่าง B จึงตอบอ้อมๆ ว่า ถ้าว่างก็สามารถทำเล็บให้ได้ แต่ถ้าไม่ว่างก็ทำเล็บให้ไม่ได้ แต่เนื่องจาก A ต้องการคำตอบที่ชัดเจนไม่ใช่คำตอบที่เป็นเงื่อนไข A จึงถามซ้ำเพื่อแสดงให้ B ทราบว่า ตนเข้าใจเงื่อนไขของ B แล้วว่า ถ้า B ว่างจะทำเล็บให้ได้ แต่ถ้าไม่ว่างก็จะไม่ทำเล็บให้ แต่ยังไม่ทราบคำตอบที่แน่นอนว่า สระแล้ว B ว่างหรือไม่ว่าง

le² แสดงให้เห็นสมมติฐานในการกล่าวถ้อยของผู้พูด A ว่า สระที่ผู้พูดกล่าวถึงเป็นสระที่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังอยู่แล้ว เนื่องจากเป็นความรู้เก่าที่ผู้ฟังมีร่วมกันกับผู้พูดอยู่เดิม

เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการสนทนาในขณะนั้นคือ A อยากทราบว่า B จะทำเล็บให้
 ได้ไหม เมื่อ A ทราบว่า B จะทำเล็บให้ตัวเอง A จึงอยากทราบต่อไปอีกว่า แล้วตกลง B วางหรือ
 ไม่วาง นอกจากหน้าที่หลักดังได้กล่าวมาแล้วนั้น le⁵ ยังทำหน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระที่ผู้
 พูดกล่าวออกมา ซึ่งในบริบทนี้เป็นการถามเอาความจากผู้ฟัง โดยมีเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่า
 สาระที่ถามถึงยังเป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการสนทนาเดิมคือ การทำเล็บ แต่อาจเปลี่ยน
 จุดสนใจไปบ้าง

9.1.2 คำนีบริจเฉททำหน้าที่หลักแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนีกออก

ne⁵ เป็นคำนีบริจเฉทแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนีกออก

หน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระในระนาบโครงสร้างเนื้อความ และแสดงเจตนาบอกให้
 ผู้ฟังทราบว่าสาระที่น่าเสนอไม่มีความสำคัญเพราะเป็นเพียงสาระย่อยของความหลักในระนาบโด
 ครงสร้างวัจนกรรม ผู้พูดกล่าวถึงเพื่อเตือนให้ผู้ฟังระลึกถึงข้อมูลเก่าหรือความรู้เก่าที่ผู้ฟังมีอยู่

ne⁵ แสดงให้เห็นสมมติฐานในการกล่าวถ้อยของผู้พูดว่า สาระที่ผู้พูดต้องการกล่าวถึง
 เป็นสาระที่ไม่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังในขณะนั้น แต่เมื่อผู้พูดกล่าวขึ้นมาผู้ฟังจะนีกออกจาก
 บริบทของการสนทนาโดยอาศัยเนื้อความที่มีมาก่อน หรือจากการกระตุ้นจากผู้พูดให้ผู้ฟังดึง
 ข้อมูลที่เป็นความรู้เก่าของผู้ฟังกลับขึ้นมาใหม่อีกครั้ง อาจกล่าวได้ว่า ne⁵ แสดงให้ทราบว่า
 ถ้อยคำหรือสาระที่ผู้พูดกล่าวหรือนำเสนอนั้นผู้พูดคิดว่าไม่ใช่ความรู้ใหม่ทั้งหมดก็เดียวสำหรับผู้
 ฟัง บางส่วนเป็นความรู้เดิมของผู้ฟัง บางส่วนสามารถตีความได้จากบริบท ne⁵ มีหน้าที่รอง
 แสดงการเน้นย้ำสาระซึ่งผู้พูดกล่าวออกมาเพื่อจุดประสงค์ต่างๆไม่ว่าจะเป็นการเล่าความ การ
 อธิบายความ การขยายความ หรือการถามเอาความ โดยมีเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่า สาระดัง
 กล่าวเป็นสาระที่ไม่น่าสนใจหรือไม่มีความสำคัญมากนักเพราะเป็นเพียงสาระย่อยของความหลัก

ตัวอย่าง (143) บทสนทนา "ศัพท์เพเทระ" (บรรทัดที่ 175)

A: saŋ⁵ ? la:w⁴ sa:w² het³ lc:w³ , la:w¹ , la:w¹ o:n¹ laŋ⁵ lew² maŋ⁴ ne⁵ , =

ไหน เขา เลิก ทำ แล้ว เขา เขา เอน หลัง แล้ว มั้ง

, le⁵ la:w¹ ji¹ het¹ jaŋ⁵ bo¹ hu:⁴ ne⁵ ,

เขา จะ ทำ อะไร ไม่ รู้

ตัวอย่าง (144) บทสนทนา "ศัพท์เพเทระ" (บรรทัดที่ 223-224)

A: $\underline{x}^1$, bo² kho:j³ pho:³ กจ⁴, ma:⁴ thɛ:a³ da:j⁵ ka² bo² khe:j⁴ hen⁵.

ไม่ ค่อย เจอ มา เมื่อ ไหว้ ก็ ไม่ เคย เห็น

B: ma:¹ ข¹ ลจ², we:¹ la:¹ ɲa:n⁴ cam² pen⁵ กข³.

มา เว ลางาน จำ เป็น

บทสนทนานี้เป็นการกล่าวหาตักเตือนถึงบุคคลหนึ่งที่ไม่อยู่ในวงสนทนาขณะนั้น มีชื่อว่า "ขาว" ขาวมีศักดิ์เป็นญาติของ B และเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนสมัยเด็ก ๆ ของ A ที่โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดชัยภูมิ A กล่าวเวลาที่ตนกลับมาเยี่ยมบ้านเกิดในจังหวัดชัยภูมิ A ไม่เคยเจอกับขาวเลยสักครั้ง แสดงว่า ขาวไม่ค่อยกลับมาเยี่ยมบ้าน B ผู้เป็นญาติจึงกล่าวแย้งว่า ขาวมาเยี่ยมบ้านเวลาที่มิจำเป็นสำคัญและจำเป็น ไม่ใช่ว่าไม่มาเลย

ดัชนีปริจเฉท กข³ แสดงให้เห็นสมมติฐานในการกล่าวถ้อยคำของผู้พูดว่า แม้ว่าสิ่งที่ผู้พูดกล่าวถึงเป็นสาระที่ไม่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังมาก่อนในขณะนั้น เนื่องจากการสนทนามาก่อนหน้านี้ไม่เคยกล่าวถึง งานที่จำเป็นมาก่อนแต่เมื่อผู้พูดกล่าวถึงผู้ฟังจะนึกออกจากบริบทในการสนทนาประกอบกับความรู้เดิมที่มีอยู่ว่า งานที่จำเป็น เช่นงานแต่ง งานบวช งานศพ ขาวจึงจะเดินทางกลับบ้านมาร่วมงานสำคัญดังกล่าว

นอกจากหน้าที่หลักดังกล่าวมาแล้ว จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า กข³ มีหน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระที่เป็นการขยายความโดยการยกตัวอย่างประกอบ และแสดงเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่าเป็นเพียงสาระย่อยของความหลัก ไม่มีความสำคัญมากนัก ในตัวอย่างนี้ เนื้อความหลักที่ผู้พูดต้องการจะนำเสนอคือ ขาวกลับมาเยี่ยมบ้านเกิดที่จังหวัดชัยภูมิ ไม่ใช่ว่าไม่มา ส่วนเนื้อความย่อยเป็นการยกตัวอย่างสนับสนุนเนื้อความหลักคือ ขาวมาเยี่ยมบ้านเวลามีงานจำเป็นและสำคัญ

ตัวอย่าง (145) บทสนทนา "มาแวะเยี่ยมเยียน" (บรรทัดที่ 394)

C: mo:⁵ i¹ jaŋ⁵ หข⁴ ? ta:⁵, thi:³ keŋ⁴ thi:³ su:⁴ กข³, thi:³ ki:aw⁴ kap² an², =

หมอ อะไร ตา ที่ เก่ง ที่ สุด ที่ เกี่ยว กับ อัน

lo:k³ cha¹ la:⁴ กข³,

โรค ช รา

ตัวอย่าง (146) บทสนทนา "ศัพท์เพเทระ" (บรรทัดที่ 119-121)

A: du⁴ phom⁴, ta² phom⁵ soŋ¹ i⁴ jaŋ⁵ nan² กข³.

(หัวเราะ)

กู ผม ตัด ผม ทรง อะไร นั้น

C:

soŋ³ t̃:ŋ⁴.

สัน ตีน

E: pha:⁴ kan² kum² tat², ka¹ lej¹ cep¹.

พา กัน กุม ตัด เจ็บ

ตัวอย่าง (147) บทสนทนา "ศัพท์เพเหระ" (บรรทัดที่ 205)

B: paj² tha:ŋ⁴ daj⁵ ka² khe:j⁴ khaw² paj⁵ ka² ŋoŋ⁴ khə:⁴ kan⁵ la⁵ nla:²,=

ไป ทาง ไหน เคย เข้า ไป ก็ งง เหมือน กัน เนี่ย

E:

man⁴ pen¹ tha:ŋ⁴ khaw² man¹ pen¹ tha:ŋ⁴,

มัน เป็น ทาง เข้า มัน เป็น ทาง

B: noj², to:n¹ nan⁴ khaw³ paj⁵, khe:j⁴ paj⁵ te:¹ do:n⁴;

หนอย ตอน นั้น เข้า ไป เคย ไป คัง นาน

9.1.3 ดัชนีปริจฉาทำหน้าที่หลักแสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้

9.1.3.1 ka¹ เป็นดัชนีปริจฉาแสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้

หน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระในระนาบโครงสร้างเนื้อหา และแสดงเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่าสาระที่น่าเสนอมีความสำคัญเพราะเป็นความรู้ใหม่ในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม

ka¹ แสดงให้เห็นสมมติฐานในการกล่าวถ้อยของผู้พูดว่า สาระที่ผู้พูดต้องการกล่าวถึงเป็นสาระที่ผู้พูดคิดว่าผู้ฟังไม่รู้มาก่อน เป็นความรู้ใหม่ทั้งหมดสำหรับผู้ฟังซึ่งผู้ฟังไม่เคยถึงมาก่อนจนจนกระทั่งได้ฟังความจากผู้พูด ka¹ มีหน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระซึ่งผู้พูดกล่าวออกมาเพื่อจุดประสงค์ต่างๆไม่ว่าจะเป็นการเล่าความ การอธิบายความ การเตือนหรือการแสดงความคิดเห็น โดยมีเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่า สาระดังกล่าวเป็นสาระที่ผู้ฟังต้องให้ความสนใจเพราะเป็นความรู้ใหม่ซึ่งมีความสำคัญและผู้พูดอยากให้ผู้ฟังรับทราบไว้

ตัวอย่าง (148) บทสนทนา "น้ำกับหลาน" (บรรทัดที่ 323-324)

C: paj⁵ maj³ daj³ a:p² na:m⁴ le:j¹ ka¹, wan¹ ni:³ ɕ².

ป๊าย ไม่ ได้ อาบ น้ำ เลย วัน นี้

B:

a:p² pho:t¹, tom³ na:m³ a:p²,

อาบ ต้ม น้ำ อาบ

ในบทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างป้าของเด็กหญิงปุยคือ A กับแม่ของเด็กหญิงปุยคือ B ในตอนเย็นวันหนึ่งในฤดูหนาว หัวข้อในการสนทนาเป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมของเด็กหญิงปุย โดย A เล่าให้ B ฟังว่า วันนี้ทั้งวัน ปุยยังไม่ได้อาบน้ำเลยสักครั้งเดียว B ผู้เป็นแม่ของปุยจึงกล่าวออกตัวแทนด้วยเกรงว่า ลูกสาวของคนจะโดนตำหนิหรือดูว่า อย่างไรเสียวันนี้ปุยต้องอาบน้ำอย่างแน่นอน คนจะตำหนิให้ลูกอาบ

ดัชนีปริจเฉท ก๑^๑ แสดงให้เห็นสมมติฐานในการกล่าวถ้อยคำของผู้พูดว่า สาระที่ผู้พูดกล่าวถึงหรือแจ้งให้ผู้ฟังทราบเป็นความรู้ใหม่ทั้งหมดสำหรับผู้ฟัง ผู้ฟังไม่ทราบและนึกไม่ถึงจนจนกระทั่งได้ฟังความจากผู้พูด นอกจากนั้น ก๑^๑ ยังทำหน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระซึ่งผู้พูดกล่าวออกมาเพื่อจุดประสงค์ในการเล่าความ โดยมีเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่า สาระดังกล่าวเป็นสาระที่ผู้ฟังต้องให้ความสนใจ เพราะเป็นความรู้ใหม่ซึ่งมีความสำคัญและผู้พูดอยากให้ผู้ฟังรับทราบเอาไว้

ตัวอย่าง (149) บทสนทนา "สนทนาประสาหญิง" (บรรทัดที่ 86-87)

B: an¹ ni:³, khaw⁴ aw⁴, khi:aw⁴ ki:aw² khaw¹ ma:⁴ ma:j⁵.

อัน นี้ เขา เอา เดียว เกี้ยว ข้าว มา หมายถึง

A: ๑^๕.

B: an¹ khaw⁵ khon¹ ni:³ khaw¹ si¹ bo⁴ ma:j⁵, jaŋ⁴ sia³, khaw² sap² kan¹ ก๑^๑.

อัน เขา คน นี้ เขา จะ ไม่ หมายถึง อย่าง เนี่ย เขา สับ กัน

ตัวอย่าง (150) บทสนทนา "ศัพท์เพทะระ" (บรรทัด 111-112)

A: cak⁴ dɜ:an⁵ lew⁴ ๑^๒.

ก็ เดือน แล้ว

C: da:j³ dɜ:an⁵ sip¹ ku:a¹ mɜ:³, bo¹ da:j³ di:⁵.

ได้ เดือน สิบ กว่า วัน ไม่ ได้ ดี

A: ((เสียงหัวเราะ)) hl:w^๑: ! da:j³ dɜ:an⁵ sip¹ ku:a¹ mɜ:³.

ได้ เดือน สิบ กว่า วัน

C: ๕^๑.

A: khɜ:^๑ me:¹ ก๑^๑, nan¹ ก๑^๒.

เหมือน แม่ นั้น

A กับ C กำลังพูดคุยถึงเด็กผู้ชายคนหนึ่งซึ่งอยู่ในเหตุการณ์การสนทนาในขณะนั้นแต่ไม่แสดงบทบาทเป็นผู้ร่วมสนทนาแต่อย่างใด A ถาม C ซึ่งเป็นนำสาวของเด็กผู้ชายคนดังกล่าวว่าเด็กมีอายุกี่เดือนแล้ว C ตอบว่า เด็กมีอายุ 1 เดือน สิบกว่าวัน หลังจากได้รับคำตอบแล้ว A จึงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเด็กว่า เด็กมีหน้าตาเหมือนแม่

ในตัวอย่างนี้ ดัชนีปริจเฉท ก๕ ยังคงแสดงหน้าที่หลักและรองเช่นเดียวกับกับตัวอย่างที่ผ่านมา โดยทำหน้าที่หลักแสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้ กล่าวคือ ถ้าผู้พูดไม่กล่าวด้วยคำใด ๆ ออกมา ผู้ฟังก็จะไม่ทราบถึงความคิดเห็นของผู้พูดที่มีต่อเด็กในขณะนั้น และทำหน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระในระนาบโครงสร้างเนื้อหาซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนแสดงเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่า สาระที่ผู้พูดนำเสนอมีความสำคัญเพราะเป็นความรู้ใหม่ และผู้พูดอยากให้ผู้ฟังรับทราบไว้ เนื่องจากเป็นความคิดเห็นของผู้พูดที่ต้องการนำเสนอให้ผู้ฟังทราบ

9.1.3.2 de:³ เป็นดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักและรองเช่นเดียวกับกับ ก๕

คือ เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้

หน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระในระนาบโครงสร้างเนื้อหา และแสดงเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่า สาระที่นำเสนอมีความสำคัญเพราะเป็นความรู้ใหม่ในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม

ตัวอย่าง (151) บทสนทนา "สนทนาประสาชาย" (บรรทัดที่ 3-4)

A: jak² mi:³ i:k² khon³ ก๕³ , ka² laŋ³ lo:¹ , ja:n³ te⁴ hak⁴ phot³ .

อยาก มี อีก คน   ก่า ลัง หล่อ กลัว แค่มาก เกิน

B:

๕³ , ha:⁵ thaj⁴ haw⁴ =

หา ไทย เรา

han² le:w⁶ . ๕² , si¹ beŋ³ haj³ de:³ .

นั่น   จะ   ดู   ให้

ในบทสนทนาข้างต้นเป็นการสนทนาระหว่างผู้ชาย 2 คน ในเวลาเย็นหลังเลิกงาน B มีสถานภาพเป็นหัวหน้า A มีสถานภาพเป็นลูกน้อง แต่ทั้งสองมีความสนิทสนมกันเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นคนที่อยู่บ้านเดียวกัน รู้จักกันเป็นการส่วนตัว ประเด็นในการสนทนาคือ การหาคู่ครอง (อีกคน) ของ A โดย A กล่าวให้ B ฟังว่า แม้ว่าคนจะมีภรรยาอยู่แล้วหนึ่งคน แต่ก็ยังอยากจะมีภรรยาเพิ่มอีกสักคน เพราะตอนนี้กำลังหล่อ แต่อีกใจหนึ่งก็กลัวว่าจะมีภรรยามากเกินไป เมื่อ B รับทราบความดังกล่าวแล้วจึงแนะนำ A ว่า ถ้าอยากจะมีเมียอีกสักคนจริงๆ ให้หาคนในละแวกบ้านเดียวกัน คนช่วยภูมิเหมือนกันจึงจะดี ตัวอย่างไรแล้วคนจะช่วยเหลือให้อีกแรง

การที่ผู้พูดใช้ *de:*³ แสดงให้เห็นสมมติฐานในการกล่าวถ้อยของผู้พูดเกี่ยวกับสาระที่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังว่า ผู้พูดคิดว่าสาระที่คนกล่าวถึงเป็นสาระที่ผู้ฟังไม่รู้มาก่อน เป็นการบอกความใหม่ให้ผู้ฟังรับทราบเอาไว้ และ *de:*³ ยังทำหน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระซึ่งผู้พูดกล่าวออกมาเพื่อบอกข้อมูลซึ่งเป็นความปรารถนาของคนเกี่ยวกับผู้ฟังให้ผู้ฟังทราบ โดยมีเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่า สาระดังกล่าวเป็นสาระที่ผู้ฟังต้องให้ความสนใจ เพราะเป็นความรู้ใหม่ซึ่งสำคัญเป็นความปรารถนาของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง ผู้พูดอยากให้ผู้ฟังรับทราบเอาไว้

ตัวอย่าง (152) บทสนทนา "น้ำกับหลาน" (บรรทัดที่ 308)

C: paj² naŋ¹ an² naŋ³ naŋ³, naŋ¹, man¹ khi:³ bo⁴ o:k² de:⁴. (หัวเราะ)

ไป นั้น อัน นั้น นั้น มัน ชี้ ไม่ ออก

ตัวอย่างที่ยกมาเป็นถ้อยคำของผู้พูด C ซึ่งกล่าวออกมาโดยมีจุดประสงค์เพื่อเตือนหลานชายวัย 4 ขวบของคนว่า ม้านั่งที่เด็กไปนั่ง เนื่องจากเป็นม้านั่งธรรมดาไม่ใช่ม้านั่งที่เป็นกระโถน ถ้าไปนั่งจะทำให้ถ่ายไม่ออก C กล่าวถ้อยคำดังกล่าวโดยมีสมมติฐานและเข้าใจว่าหลานชายของคนไม่ทราบว่าม้านั่งดังกล่าวไม่ใช่กระโถน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว *de:⁴* จึงแสดงให้เห็นสมมติฐานในการกล่าวถ้อยของผู้พูดเกี่ยวกับสาระที่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังว่า ผู้พูดคิดว่าสาระที่คนกล่าวเป็นสาระที่ผู้ฟังไม่รู้มาก่อน เป็นความรู้ใหม่สำหรับผู้ฟัง และเช่นเดียวกันกับตัวอย่างที่ผ่านมา *de:⁴* ทำหน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระที่ผู้พูดกล่าวออกมา โดยมีเจตนาเตือนให้ผู้ฟังทราบว่า สาระดังกล่าวเป็นสาระที่ผู้ฟังต้องให้ความสนใจ เพราะเป็นความรู้ใหม่ซึ่งถ้าผู้ฟังไม่รับทราบไว้หรือไม่ระหนักถึง อาจก่อให้เกิดอันตรายที่ไม่ควรเกิดกับผู้ฟังได้

เมื่อเปรียบเทียบตัวอย่าง (148) และ (150) กับ (151) และ (152) จะเห็นได้ว่า *de:⁴* บอกทัศนคติระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังว่า ผู้พูดใช้ *de:⁴* ในการหยอกล้อหรือปลอบประโลม ส่วน *naŋ³* จะใช้ในบริบทที่ค่อนข้างเป็นทางการมากกว่า

ตัวอย่าง (153) บทสนทนา "สนทนาประสาชาย" (บรรทัดที่ 8)

A: pa:¹ ! phe:ŋ¹ ni², khan² bo² meŋ³ fe:n³ phe:ŋ³ i¹ li:⁵ khaw⁵ bo² hu:³ cak⁴ de:⁴,

เพลง นี้ ไม่ ใช่ แพน เพลง จริงจริง เขา ไม่ รู้ จัก

9.1.3.3 *daf* เป็นดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักและหน้าที่รองเช่นเดียวกันกับ *ga*¹ คือ เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้
หน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระในระนาบโครงสร้างเนื้อความ และแสดงเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่สาระที่น่าเสนอมีความสำคัญเพราะเป็นความรู้ใหม่ในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม

ตัวอย่าง (154) บทสนทนา "สนทนาประสาหญิง" (บรรทัดที่ 15)

A: at² the:p⁴ paj¹ haj² la:n⁵ het² wit² tha¹ ja:⁴ ni¹ phon⁴ phun³ *daf*. =

อ๊ด เทป ไป ให้ หลาน ทำ วิท ยา นิ พันธ์ หนุน

ni:³ *le*², ma:⁴ het¹ an¹ ni:³ *le*² haj² la:n⁵ *ga*¹.

นี่ มา ทำ อัน นี้ ให้ หลาน

ตัวอย่างที่ยกมาเป็นถ้อยคำของผู้พูด A ซึ่งกล่าวออกมาเพื่ออธิบายสาเหตุในการเดินทางกลับมาเยี่ยมบ้านเกิดในจังหวัดชัยภูมิให้ผู้ฟังฟังว่า ตนกลับมาเยี่ยมบ้านครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออัดเทปการสนทนาในชีวิตประจำวัน เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ของหลานสาว

daf แสดงให้เห็นสมมติฐานในการกล่าวถ้อยของผู้พูดเกี่ยวกับสาระที่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังว่า ผู้พูดคิดว่าสาระที่ตนกล่าวเป็นสาระที่ผู้ฟังไม่รู้มาก่อน เป็นความรู้ใหม่สำหรับผู้ฟัง ผู้ฟังย่อมไม่รู้ว่ ผู้พูดกลับมาทำไม อัดเทปการสนทนาไปทำไม เพื่ออะไร

นอกจากหน้าที่หลักแล้ว *daf* ยังทำหน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระซึ่งผู้พูดกล่าวออกมาเพื่อบอกเล่าและนำเสนอเหตุที่ทำให้เกิดผล โดยมีเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่ สาระดังกล่าวเป็นสาระที่ผู้ฟังต้องให้ความสนใจ เพราะเป็นความรู้ใหม่ซึ่งเป็นสาเหตุของการกระทำอันเป็นที่น่าสงสัยสำหรับผู้ฟัง

ตัวอย่าง (155) บทสนทนา "สัพเพเหระ" (บรรทัดที่ 185-186)

A: _ la:n³ toŋ⁵ fet² het⁴ bo¹ di:⁵ le:⁵?

ร้าน ตรง แผลดทำ ไม่ ดี เหมอ

B: bo:², khaw⁵ bo¹ than⁴ pe:t¹, =

ไม่ใช่ เขา ไม่ ทัน เป็ด

to:ŋ³ o:k² ma:⁴ sa²,

ต้อง ออก มา สระ

_khaw⁵ pe:t² pa¹ ma:n⁴ pe:t² =

เขา เป็ด ประ มาน แผลด

A: man¹ saw³ pho:t³ *me*⁴.

มัน เข้า เกิน

B: mo:ŋ⁴ khe:ŋ¹ *daf*. pe:t⁵ mo:ŋ⁴ khe:ŋ¹ man¹ ka¹ ho:t³ we:¹ la:⁴ haw¹ ma:⁴ =

โมง ครึ่ง

แผลด โมง ครึ่ง มัน ก็ ถึง เว ลา เรา มา

A: bo².

เทรอ

B: tham¹ ɲa:n⁴ lew³ de⁴ la².

ทำ งาน แล้ว

ในบทสนทนานี้เป็นการสนทนาที่เกิดขึ้นระหว่างพี่น้องสองสาวคือ A ผู้พี่และ B ผู้น้อง ในประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับ "ร้านสระผม" A เกิดความสงสัยว่า ทำไมเวลาอยู่กรุงเทพฯ B จึงต้องออกไปสระผมที่ร้านอื่น ทั้งๆที่ร้านสระผมในแฟลตที่ B อาศัยอยู่ก็มี A จึงถาม B ว่าร้านสระผมในแฟลตทำผมไม่ดีหรืออย่างไร B ตอบว่า ร้านสระผมในแฟลตยังไม่ได้เวลาเปิดจึงต้องออกมาสระผมที่ร้านข้างนอก A จึงถามต่ออีกว่า มันเป็นเวลาเข้ากินไปหรืออย่างไร ร้านจึงยังไม่เปิด B จึงชี้แจงข้อเท็จจริงให้ A ฟังว่า ร้านสระผมในแฟลตเปิดประมาณ 8 โมงครึ่ง ซึ่งก็ได้เวลาไปทำงานแล้ว มีความหมายนัยแฝงบอกให้ A ทราบว่า ไม่ใช่เพราะ B ไปสระผมเข้ากินไป แต่เป็นเพราะร้านเปิดช้าเกินไป B จึงต้องไปสระผมที่ร้านอื่น

daɿ ยังคงทำหน้าที่หลักและหน้าที่รองเช่นเดียวกับในตัวอย่างที่ผ่านมา คือ แสดงให้เห็นสมมติฐานในการกล่าวถ้อยของผู้พูดเกี่ยวกับสาระที่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังว่า ผู้พูดจะคิดว่าสาระที่ตนจะแจ้งให้ผู้ฟังทราบนั้น เป็นสาระที่ผู้ฟังไม่เคยรู้มาก่อน เป็นความรู้ใหม่ทั้งหมดสำหรับผู้ฟัง ถ้าผู้พูดไม่บอกผู้ฟังก็จะไม่ทราบว่าสาเหตุเป็นเพราะร้านเปิดสาย ผู้พูดจึงต้องออกมาสระผมข้างนอก ส่วนหน้าที่รอง *daɿ* แสดงการเน้นย้ำสาระซึ่งเป็นความรู้ใหม่และมีความสำคัญ เพราะแจ้งให้ทราบสาเหตุไขข้อข้องใจของผู้ฟังได้

9.1.3.4 *paɿ* เป็นดัชนีปริจเจตซึ่งทำหน้าที่หลักและหน้าที่รองเหมือน *kaɿ* คือ เป็นดัชนีปริจเจตแสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้

หน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสาระในระนาบโครงสร้างเนื้อความ และแสดงเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่าสาระที่น่าเสนอมีความสำคัญเพราะเป็นความรู้ใหม่ในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม

ตัวอย่าง (156) บทสนทนา "ศัพท์เพเทระ" (บรรทัดที่ 139-140)

A: het⁴ nam⁴ ja:⁵ sa⁴ phom⁵ jaŋ⁵? khɛ:⁴ si¹- tha:¹ tha:ŋ⁴ khɛ:⁴ si¹ ho:m⁵=

ทำ น้ำ ยา สระ ผม อะไร คง จะ ทำ ทาง คง จะ หอม

the¹, si:¹ wa:n⁵ wew⁵ the¹.

แท้ ลี หวาน แหว้วแท้

E: *kaɿ* ja:k² pi:an⁴ si:⁵ lɛ:aj³ lɛ:aj³, man¹ ka¹ het¹=

อยาก เปลี่ยน ลี เรื่อย เรื่อย มัน ก็ ทำ

sej¹ khon⁴ khə:⁴ kan⁵ la¹ pəf¹.

ใส่ คน เหมือน กัน

ในตัวอย่างนี้เป็นการสนทนาระหว่างลูกค้าที่มาสระผมคือ A กับช่างสระผมคือ E ในขณะที่ E กำลังผสมน้ำยาสระผม (แชมพู) ซึ่งมีกลิ่นหอมและมีหลายสีอยู่นั้น A เข้ามาเห็นจึงถามว่า น้ำยาสระผมยี่ห้ออะไร ทำทางคงจะมีกลิ่นหอมเพราะสีสวยหวาน E จึงกล่าวว่า อยากเปลี่ยนสีไปเรื่อยๆ แต่ถึงสีจะเปลี่ยนไปอย่างไร ก็ใช้สระผมได้เหมือนกัน มีคุณสมบัติไม่ต่างกันแต่อย่างใด

pəf¹ แสดงให้เห็นสมมติฐานในการกล่าวถ้อยของผู้พูดเกี่ยวกับสระที่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังว่า ผู้พูดคิดว่าสระที่ตนกล่าวเป็นสระที่ผู้ฟังไม่รู้มาก่อน เนื่องจากผู้ฟังไม่ใช่ช่างสระผมย่อมไม่มีความรู้ที่ น้ำยาสระผมแม้จะต่างสีกัน แต่คุณสมบัติยังคงเหมือนเดิม และ pəf¹ ยังทำหน้าที่รองแสดงการเน้นย้ำสระซึ่งผู้พูดกล่าวออกมาเพื่อแจ้งให้ทราบข้อเท็จจริงดังกล่าว โดยมีเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบว่า สระดังกล่าวเป็นสระที่มีความสำคัญ และต้องให้ความสนใจเพราะเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นความรู้ใหม่สำหรับผู้ฟัง

9.2 ตำแหน่งในการปรากฏของดัชนีปริจเฉทในระนาบสถานะของเนื้อหา

จากการศึกษาพบว่า ดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักในระนาบสถานะของเนื้อหา มีการปรากฏในตำแหน่งต่างๆสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 แสดงภาพรวมของการปรากฏของดัชนีบริเวณในระบบสัทวิทยาของเนือมา

หน้าที่หลัก	ตำแหน่ง การปรากฏ ดัชนีบริเวณ	ต้นหลัก	ท้ายหลัก	เป็นหลัก	ต้นTCU	ท้ายTCU	เป็นTCU	หน้า	หน้า	หน้า	หลัง	หลัง	หลัง
								นาม/ นามวลี	ภาค แสดง	หน้า อนุภาคย์	นาม/ นามวลี	วิเศษณ์ วลี	อนุภาคย์
ติดอยู่	la ³					X					X		X
निकออก	na ³					X							X
ติดไม่รู้	na ⁴					X							X
	de: ⁴					X							X
	daj ⁴					X							X
	pej ⁴					X							X

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

9.3 สรุป

การแสดงให้เห็นหลักและหน้าที่รองของดัชนีปริจเฉทในระนาบสถานะของเนื้อหาอาจสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 แสดงรายการของกรรมและกรณที่ติด้องคำปริวจเลขในระนาบสถานะของเนื้อหา

ระนาบสถานะของเนื้อหา		
ติดอยู่	निकออก	ยังไม่รู้
la ³	na ³	na ⁴
		de ⁴
		daj ⁴
		pej ⁴

ตารางที่ 20 แสดงรายการของกรณที่กรณของคำปริวจเลขในระนาบสถานะของเนื้อหา

หน้าที่หลัก	ตัวปริวจเลข	หน้าที่กรณ			
		ระนาบโครงสร้างเนื้อความ	ระนาบโครงสร้างวัจนกรรม	ระนาบโครงสร้างผลัด	ระนาบกรณผู้ร่วมสนทนา
ติดอยู่	la ³	การเน้นย้ำสาระความเก่า	เปลี่ยนจุดสนใจ		
निकออก	na ³	การเน้นย้ำสาระความเก่าของไทย	ไม่สำคัญไม่พ้องสนใจ		
ยังไม่รู้	na ⁴	การเน้นย้ำสาระความใหม่	สำคัญพ้องสนใจ		
	de ⁴	การเน้นย้ำสาระความใหม่	สำคัญพ้องสนใจ		
	daj ⁴	การเน้นย้ำสาระความใหม่	สำคัญพ้องสนใจ		
	pej ⁴	การเน้นย้ำสาระความใหม่	สำคัญพ้องสนใจ		

สถาบันวิจัยภาษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย